

управління спортивною діяльністю та створює передумови для досягнення високих спортивних результатів.

Джерела:

1. Bompa, T. O., & Buzzichelli, C. (2019). Periodization: Theory and methodology of training (6th ed.). Human Kinetics.
 2. Platonov, V. (2015). *Sports training and competition system*. Olympic Literature.
 3. Issurin, V. (2016). Benefits and limitations of block periodized training approaches to athletes' preparation: A review. *Sports Medicine*, 46 (3), 329–338. <https://doi.org/10.1007/s40279-015-0425-5>
 4. Williams, A. M., & Reilly, T. (2000). Talent identification and development in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 18 (9), 657–667. <https://doi.org/10.1080/02640410050120041>
-

ЦИФРОВІ КОЛЕКЦІЇ ЯК ВЕКТОР ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА / DIGITAL COLLECTIONS AS A VECTOR OF DIGITALIZATION OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Андрій Гуралюк,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-7497-5746>

Анотація. Розглянуто цифрові колекції як структурний елемент сучасного освітнього середовища та інструмент упорядкування інформаційних потоків. Проаналізовано їх функції, типологію та роль у забезпеченні доступу до науково-освітніх ресурсів. Визначено організаційні й технологічні чинники, що впливають на ефективність створення та використання цифрових колекцій. Обґрунтовано значення таких ресурсів для інтеграції освітніх систем у глобальний інформаційний простір.

Ключові слова: цифрові колекції, освітнє середовище, електронні ресурси, інформаційні технології, електронні бібліотеки

Abstracts. *The study examines digital collections as a structural component of modern educational environments and a tool for organizing information flows. Their functions, typology, and role in providing access to scientific and educational resources are analyzed. Organizational and technological factors influencing their effectiveness are identified. The importance of such resources for integrating educational systems into the global information space is substantiated.*

Keywords: *digital collections, educational environment, electronic resources, information technologies, digital libraries*

Актуальність. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій змінив принципи функціонування освітніх систем і структуру доступу до знань. Освітнє середовище розглядається як багаторівнева система умов і ресурсів, що забезпечує навчальну діяльність та професійний розвиток її учасників. Дослідження засвідчують, що ключовим компонентом такого середовища є ресурсне наповнення, представлене електронними освітніми матеріалами, базами даних і мережевими сервісами. За концепцією, сформульованою В. Биковим, ефективність освітнього середовища визначається взаємодією цільового, управлінського, нормативного й ресурсного складників, де цифрові ресурси забезпечують інформаційну підтримку навчання. Водночас значні масиви електронних матеріалів потребують систематизації, що зумовлює поширення цифрових колекцій як засобу структурованого подання інформації.

Метою дослідження є обґрунтування ролі цифрових колекцій як інструменту цифровізації освітнього середовища та визначення їх функціональних можливостей у науково-освітній діяльності.

Розкрито, з'ясовано та теоретично обґрунтовано підходи до визначення поняття цифрової колекції як систематизованої сукупності електронних документів і цифрових об'єктів, інтегрованих за змістовими, типологічними або формальними характеристиками та забезпечених структурованими метаданими для ефективного пошуку, навігації й ідентифікації ресурсів. Такі колекції здатні акумулювати текстові, аудіовізуальні, графічні та комбіновані матеріали різних форматів, підтримувати ієрархічну організацію фонду, створення тематичних підколекцій і

динамічних вибірок відповідно до інформаційних потреб користувачів. Дослідження функціональних можливостей електронних ресурсів доводять, що результативність їх використання визначається стандартизованістю опису даних, сумісністю форматів зберігання, наявністю протоколів обміну та інтеграцією механізмів індексації в наукометричних системах, зокрема Google Scholar (Биков, 2008; Биков & Лапінський, 2012). Встановлено, що відсутність уніфікованих схем метаданих і єдиних регламентів описування цифрових об'єктів обмежує міжсистемну взаємодію колекцій, ускладнює їх включення до глобальних інформаційних мереж і знижує рівень видимості наукових результатів у міжнародному науковому просторі (Гуралюк, 2023).

Практичну значущість цифрових колекцій підтверджує досвід установ системи Національна академія педагогічних наук України, де створено електронні бібліотеки, галузеві репозитарії та тематичні віртуальні читальні зали, що акумулюють наукові праці, методичні матеріали, дисертаційні дослідження та нормативно-правові документи, забезпечуючи відкритий доступ до результатів наукової діяльності (Яцишин & Новицька, 2019). Систематизація ресурсів за освітніми рівнями, тематичними напрямками, видами документів і цільовими групами користувачів оптимізує інформаційний пошук, скорочує час добору джерел і підвищує релевантність отриманих результатів, що підтверджує ефективність структурно організованих цифрових фондів як інструменту науково-освітньої комунікації. Концепція освітнього середовища як чинника інтелектуального розвитку особистості у цифровому вимірі трансформується в інтерактивні інформаційні системи, здатні підтримувати самостійну пізнавальну діяльність, індивідуальні освітні траєкторії та професійний саморозвиток користувачів (Биков, 2008).

Комплексний аналіз сучасного стану розвитку цифрових колекцій засвідчив наявність системних бар'єрів, що стримують їх повноцінне функціонування та масштабування. До таких чинників належать недостатня міжінституційна координація, обмежене фінансування цифрових проєктів, фрагментарність технологічних платформ, нерівномірність технічного забезпечення установ і недостатній рівень популяризації електронних

ресурсів серед наукової та освітньої спільноти. Водночас спостерігається стійка тенденція до трансформації традиційних документних фондів бібліотек і наукових установ у комплексні електронні середовища знань, що функціонують на засадах відкритості, сумісності стандартів та мережевої взаємодії, забезпечуючи інтеграцію національних інформаційних ресурсів у глобальний цифровий науковий простір (Гуралюк, 2023; Яцишин & Новицька, 2019).

Висновок. Цифрові колекції виконують функцію інфраструктурної основи сучасного освітнього середовища, забезпечуючи структуроване збереження, системний аналіз і відкритий доступ до інформаційних ресурсів. Їх розвиток підвищує ефективність наукової комунікації, сприяє інтеграції освітніх установ у світовий інформаційний простір і розширює можливості дистанційної взаємодії. Подальші дослідження доцільно спрямувати на стандартизацію метаданих, удосконалення механізмів індексації та розроблення міжінституційних моделей координації цифрових колекцій.

Джерела:

1. Биков, В. (2008). Відкрита освіта і відкрите навчальне середовище. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 2, 16–123.

2. Биков, В., & Лапінський, В. (2012). Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 2 (98), 3–6.

3. Гуралюк, А. (2023). Колекції електронних ресурсів як складова науково-освітнього середовища. *Науково-педагогічні студії*, 7, 180–193. <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2023-7-180-193>

4. Яцишин, А., & Новицька, Т. (2019). Електронна бібліотека НАПН України: відкритий доступ до результатів психолого-педагогічних досліджень. *Вісник НАПН України*, 1 (1), 1–5. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-6-2>

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ